

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Sžo/24/2015
Identifikačné číslo spisu: 2013200840
Dátum vydania rozhodnutia: 20.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Morava
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:2013200840.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Moravu a členov senátu JUDr. Jarmily Urbancovej a JUDr. Petry Príbelskej, PhD., v právnej veci žalobcu: agua s.r.o., so sídlom Šoltésova 26, Hlohovec, IČO: 31 425 976, právne zastúpený: JUDr. Marián Haršány, advokát so sídlom Hlavná 31, Trnava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava, so sídlom ul. V. Clementisa 24/A, Trnava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 46647-22/2013-TT zo dňa 12. novembra 2013, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č.k. 20S/67/2013-50 zo dňa 28. októbra 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k.20S/67/2013-50 zo dňa 28. októbra 2014 p o t v r d z u j e .

Žalobcovi sa náhrada trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č.k. 20S/67/2013-50 zo dňa 28.10.2014 postupom podľa § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 46647-22/2013-TT zo dňa 12.11.2013, ktorým nevyhovela jeho žiadosti o odpustenie penále. O trovách konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že žalobcovi ich náhradu nepriznal.

2. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že žalovaná rozhodnutím č. 700-0410357009-GC04/09 zo dňa 12.06.2009 žalobcovi predpísala penále vo výške 3 148,74 € a zároveň mu listom č. 700-0410357009 zo dňa 12.06.2009 oznámila, že po právoplatnosti rozhodnutia č. 700-0410357009-GC04/09 zo dňa 12.06.2009 preskúma, či žalobca spĺňa podmienky na priznanie "generálneho pardonu" v zmysle § 293ap a § 293bl zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Žalobca poukazoval na to, že uvedené preskúmanie trvalo 12 mesiacov a až dňa 10.06.2010 žalovaná vydala rozhodnutie č. 700-0420225610-GC04/10, ktorým mu predpísala zvýšené poistné. Žalobca však predpokladal, že podmienky pre generálny pardon splnil, no napriek tomu ho žalovaná listom č. 45526-2/2011-TT zo dňa 26.09.2011 vyzvala na zaplatenie predpísaného penále vo výške 3 148,74 €, keďže podmienky pre

odpustenie penále nespĺnil. Žalobca následne požiadal žalovanú o odpustenie penále. Žalovaná mu listom zo dňa 27.10.2011 oznámila, že podmienky na odpustenie penále nespĺnil a preto je povinný penále zaplatiť. Žalobca listom zo dňa 19.12.2011 opätovne požiadal žalovanú o prehodnotenie tohto postupu. Žalovaná listom č. 33312-18/2011-TT zo dňa 04.01.2012 žalobcovi oznámila, že na plnení trvá a žiadosť žalobcu považuje za neopodstatnenú. Žalobca namietal, že i rozhodnutie č. 700-0420225610-GC04/10 zo dňa 10.06.2010 je sankciou za nesprávne, resp. oneskorene odvedené poistné a teda ide o poistné ako také. Zdôraznil, že generálny pardon sa týka nepredpísania alebo odpustenia penále ako sankcie, ktorá je viazaná na nezaplatenie poistného a nie na iné záväzky, za ktoré žalovaná považuje aj zvýšené poistné. Tým, že žalovaná o žiadosti žalobcu o odpustenie penále nerozhodla, ale iba listom mu oznámila, že podmienky generálneho pardonu nespĺnil, znemožnila mu zaplatiť zvýšené poistné do 30.04.2010. Žalovaná až na základe rozhodnutia Krajského súdu v Trnave č.k. 14S/14/2012-35 zo dňa 12.03.2013 vydaného podľa § 250t O.s.p. rozhodnutím č. 46647-22/2013-TT zo dňa 12.11.2013 žiadosti žalobcu o odpustenie penále nevyhovela. Žalobca poukazoval na to, že všetky zákonom stanovené podmienky pre odpustenie resp. nepredpísanie penále splnil a mal sa na neho vzťahovať generálny pardon. Rozhodnutie žalovanej, ktorým jeho žiadosti o odpustenie penále nevyhovela je preto v rozpore so zákonom.

3. Krajský súd dospel k záveru o nedôvodnosti žaloby, keďže podľa žalobných dôvodov žalobca namietal nesprávnosť skôr vydaného rozhodnutia žalovanej č. 700-0410357009-GC04/09 zo dňa 12.06.2009, ktorým bolo žalobcovi predpísané penále vo výške 3 148,74 € a skôr vydaného rozhodnutia žalovanej č. 700-0420225610-GC04/10 zo dňa 10.06.2010, ktorým bolo žalobcovi predpísané zvýšené poistné na poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a pri chorobe z povolania v sume 67,- € za obdobie január 2002 až september 2003 z dôvodu, že uvedené poistné žalobca odvedol oneskorene. Obe rozhodnutia teda predchádzali rozhodnutiu, preskúmania ktorého sa žalobca domáhal. Krajský súd poukázal na to, že pokiaľ žalobca namietal nesprávnosť týchto skôr vydaných rozhodnutí, mohol využiť zákonom mu priznané právo podať odvolanie, o čom bol poučený. Keďže žalobca túto možnosť nevyužil, nemôže sa domáhať ich preskúmania súdom. Po posúdení žalobných dôvodov krajský súd nedospel k záveru, že samotné rozhodnutie napadnuté žalobou by bolo v rozpore so zákonom a jeho vydaním by bol žalobca ukrátený na svojich právach, pričom sa zaoberal iba preskúmaním správnosti žalobným petitom označeného rozhodnutia, bez preskúmania správnosti prv vydaných rozhodnutí, ktoré neboli napadnuté odvolaniami. Krajský súd vzal do úvahy i právnu úpravu uvedenú v ustanovení § 245 ods. 1 O.s.p. a konštatoval, že žalobca nesprávnosť týchto rozhodnutí žiadnym zákonom mu umožneným spôsobom nespochybnil a preto sa nemôže nezákonnosti predchádzajúcich podkladových rozhodnutí domáhať v rámci žaloby, ktorá je predmetom tohto konania.

4. Proti tomuto rozsudku podal žalobca prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu včas odvolanie, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. V dôvodoch odvolania uviedol, že krajský súd nesprávne vyhodnotil predmet žaloby, keď mal za to, že žalobca namietal nesprávnosť skôr vydaných rozhodnutí. Zdôraznil, že žalobou bolo napadnuté rozhodnutie č. 46647-22/2013-TT zo dňa 12.11.2013, ktorým žalovaná nevyhovela jeho žiadosti o odpustenie penále. Krajský súd sa nezaoberal otázkou, či žalobca splnil alebo nespĺnil podmienky podľa § 293ap a § 293bl zákona č. 461/2003 Z.z.. Žalobca má za to, že ku dňu 31.01.2008. resp. ku dňu 30.4.2010 mal splnené všetky zákonom stanovené podmienky na odpustenie resp. nepredpísanie penále a preto považuje žalobou napadnuté rozhodnutie za nezákonné. Zvýšené poistné predpísané rozhodnutím č. 700-0420225610-GC04/10 zo dňa 10.06.2010 predstavuje sankciu za oneskorene, alebo nesprávne odvedené poistné a nie poistné ako také. Generálny pardon sa týka odpustenia alebo nepredpísania penále ako sankcie, ktoré je viazané na nezaplatenie poistného v zákonom stanovenom termíne a zo znenia zákona nie je možné generálny pardon viazať na zaplatenie iných záväzkov ako samotné poistné a príspevky.

5. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu poukázala na svoje vyjadrenie k žalobe zo dňa 17.02.2014 a uviedla, že rozsudok krajského súdu považuje za vecne správny.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach

podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk <. (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné priznať úspech.

7. Podľa § 491 ods. 1 zákona NR SR č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „S.s.p.“), ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti O.s.p. pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

8. Podľa § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konania podľa piatej časti O.s.p. začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

9. Odvolací súd z obsahu administratívneho spisu zistil, že žalovaná rozhodnutím č. 700-0410357009-GC04/09 zo dňa 12.06.2009 podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 9 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení a § 240 ods. 1 a 2 zákona v znení účinnom do 31.12.2008 žalobcovi predpísala za obdobie rokov 2004 až 2008 penále vo výške 3 148,74 € vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, a poistného do rezervného fondu solidarity. Žalovaná žalobcu poučila o možnosti napadnúť toto rozhodnutie odvolaním v lehote do 30 dní od jeho doručenia. Keďže žalobca predmetné rozhodnutie odvolaním nenapadol, rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 22.07.2009. Rozhodnutím č. 700-0420225610-GC04/10 zo dňa 10.06.2010 žalovaná podľa § 277 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. žalobcovi predpísala zvýšené poistné na poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a pri chorobe z povolania v sume 67,- € z dôvodu oneskoreného odvodu tohto poistného za obdobie od januára 2002 do septembra 2003. Na základe odvolania podaného žalobcom, Sociálna poisťovňa - ústredie rozhodnutím č. 4496/2011-BA zo dňa 05.01.2011 rozhodnutie č. 700-0420225610-GC04/10 zo dňa 10.06.2010 zmenila vo výrokovej časti týkajúcej sa jednotlivých období omeškania a vo zvyšnej časti napadnuté rozhodnutie potvrdila. Predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 24.01.2011. Žalobca poukazujúc na splnenie podmienok „generálneho pardonu“ v zmysle § 293ap a § 293bl zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení požiadal žalovanú o odpustenie penále. Žalovaná mu listom zo dňa 27.10.2011 oznámila, že žalobca podmienky na odpustenie penále nespĺnil a preto je povinný penále zaplatiť. Žalobca listom zo dňa 19.12.2011 opätovne požiadal žalovanú o prehodnotenie tohto postupu. Žalovaná listom č. 33312-18/2011-TT zo dňa 04.01.2012 žalobcovi oznámila, že na plnení trvá a žiadosť žalobcu považuje za neopodstatnenú. Na základe rozhodnutia Krajského súdu v Trnave č.k. 14S/14/2012-35 zo dňa 12.03.2013 vydaného podľa § 250t O.s.p. žalovaná rozhodnutím č. 46647-22/2013-TT zo dňa 12.11.2013, žiadosti žalobcu o odpustenie penále nevyhovela. Predmetné rozhodnutie bolo doručené žalobcovi dňa 19.11.2013.

10. Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

11. Podľa § 244 ods. 2 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy.

12. Podľa § 244 ods. 3 O.s.p. rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

13. Podľa § 245 ods. 1 O.s.p. pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu posúdi súd i

zákonnosť prv urobeného správneho rozhodnutia, o ktoré sa preskúmané rozhodnutie opiera, ak bolo preň prv urobené rozhodnutie záväzné a ak nie je na jeho preskúmanie určený osobitný postup.

14. Podľa § 247 ods. 1 O.s.p., podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

15. Podľa § 247 ods. 2 O.s.p., pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je predpokladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť.

16. Podľa § 247 ods. 3 O.s.p., predmetom preskúmania môže byť za podmienok ustanovených v odsekoch 1 a 2 aj rozhodnutie, proti ktorému zákon nepripúšťa opravný prostriedok, ak sa stalo právoplatným.

17. Predmetom odvolacieho konania je rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 46647-22/2013-TT zo dňa 12.11.2013, ktorým nevyhovela jeho žiadosti o odpustenie penále. Vzhľadom na to, že ustanovenie § 214 ods. 2 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení neumožňuje toto rozhodnutie napadnúť odvolaním, rozhodnutie žalovanej je s poukazom na § 247 ods. 3 O.s.p. spôsobilým predmetom súdneho prieskumu v zmysle § 244 ods. 1 O.s.p.. Odvolací súd zistil, že žalobca sa domáhal zrušenia rozhodnutia žalovanej o nevyhovení jeho žiadosti o odpustenie penále z dôvodu, že splnil všetky zákonom stanovené podmienky na nepredpísanie resp. odpustenie penále podľa § 293ap a § 293bl zákona č. 461/2003 Z.z. Po preskúmaní odvolania (ale aj žalobných dôvodov) mal odvolací súd za preukázané, že žalobca vytýkal žalovanej nesprávnosť jej postupu v súvislosti s rozhodnutiami č. 700-0410357009-GC04/09 zo dňa 12.06.2009 a č. 700-0420225610-GC04/10 zo dňa 10.06.2010, ktoré predchádzali vydaniu žalobou napadnutého rozhodnutia. Žalobný návrh tak nekorešpondoval so samotnými žalobnými dôvodmi tak, aby na ich podklade bolo možné preskúmať rozhodnutie žalovanej č. 46647-22/2013-TT zo dňa 12.11.2013. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že žalobca síce odvolaním napadol rozhodnutie č. 700-0420225610-GC04/10 zo dňa 10.6.2010, o ktorom odvolaní Sociálna poisťovňa ústredie ako odvolací orgán rozhodnutím č. 4496/2011-BA zo dňa 05.01.2011 rozhodla tak, že napadnuté rozhodnutie zmenila vo výrokovej časti týkajúcej sa jednotlivých období omeškania a vo zvyšnej časti napadnuté rozhodnutie potvrdila, avšak rozhodnutie č. 700-0410357009-GC04/09 zo dňa 12.06.2009 o predpísaní penále vo výške 3 148,74 € žalobca odvolaním nenapadol, v dôsledku čoho rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 22.07.2009. Žalobca bol pritom žalovanou o možnosti podať odvolanie riadne poučený. Žalovaná navyše listom č. 700-0410357009 zo dňa 12.06.2009 žalobcovi oznámila, že po právoplatnosti rozhodnutia č. 700-0410357009-GC04/09 zo dňa 12.06.2009 preskúma, či žalobca spĺňa podmienky na priznanie „generálneho pardonu“ v zmysle § 293ap a § 293bl zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Pokiaľ žalobca v konaní nevyužil právo napadnúť rozhodnutie o predpísaní penále odvolaním, v ktorom odvolaní mohol namietať splnenie podmienok v zmysle § 293ap a § 293bl zákona č. 461/2003 Z.z., nie je možné posudzovať splnenie týchto podmienok v rámci súdneho prieskumu. Krajský súd tak postupoval správne aj s prihliadnutím na skutočnosť, že rozhodnutia predchádzajúce vydaniu žalobou napadnutému rozhodnutiu nemohli byť predmetom súdneho prieskumu v zmysle § 245 ods. 1 O.s.p., keďže ide o rozhodnutia, na preskúmanie ktorých je po splnení zákonom stanovených podmienok (podanie odvolania a vydanie právoplatného rozhodnutia) určený osobitný postup v samostatnom konaní. Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie žalovanej o predpísaní penále krajský súd nemohol preskúmať ani v prípade, ak by toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť v dôsledku podaného odvolania. Za tohto stavu bolo možné skúmať iba to, či dané rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Keďže krajský súd nezistil takéto prekročenie ako medzí, tak i hľadísk, neprináležalo mu už sa zaoberať samotnou výškou týchto penále alebo dôvodom pre ich odpustenie. Závažnosť týchto dôvodov je vyslovene vecou voľnej správnej úvahy správneho orgánu. Taktiež sa nemohol zaoberať ani účelnosťou a vhodnosťou takéhoto rozhodnutia. Pokiaľ teda v konaní bolo nesporne preukázané, že žalobca si riadne neplnil odvodovú povinnosť, na základe čoho mu bola určená sankcia v podobe penále, boli takéto rozhodnutia vydané v medziach príslušných ustanovení zákona a

rozhodnutie o ich odpustení vyplývalo z voľnej úvahy žalovanej.

18. Odvolací súd preto s poukazom na vyššie uvedené dôvody, ako aj na všetky individuálne okolnosti daného prípadu, napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. a § 219 ods. 1, ods. 2 O.s.p. potvrdil.

19. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že neúspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal a žalovanému zo zákona náhrada trov konania neprináleží.

20. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.